

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Széchenyi utca SIMON-ház Kunz József ur
kereskedésével szemben.

Hirdetményekt.

Előzetes pénz és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők.

Bérmintetlelevelék csak ismert kezektől
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSASALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként a vasárnap kivételével.

Előfizetési ár.

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre
postán küldve:

Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy órára	1 frt — kr.

Hirdetési ár.

Ottasábos petitor egyszeri beiktatásáért 5 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyiltér 4 hasábos petitorsórt 20 kr.

Hirdést vagy reclamat magában foglaló
újdonás sora 50 kr.

XVIII. évfolyam 1891.

Debreczen. Szombat Deczember

246. szám.

A nagy akezió.

Debreczen, decz. 5.

(V. Gy.) Az újdonsült nemzeti párt
nagyra van legújabb diadalával, amit egyik
tagja Abrányi Kornél a delegációkban
állítólag elért.

Pedig hát ez a nagy siker tulajdon-
képen vajmi csekélységgé devalválódik,
ha figyelembe vesszük, hogy a magyar
állam hivatalos nyelvének respektálása
egy közös intézmény részéről, nem viv-
mány, hanem egyszerűen meglévő, törvé-
nyes állapot constataciója.

Persze a nemzetiek oly színben tűn-
tetik fel a dolgot, mintha Abrányi a had-
sereg hivatalos nyelve ellen szállt vol-
na fel, s erre a kérdésre vonatkozott
volna indítványa, holott maga az egész
indítvány szolgálaton kívüli ügyekre, s
szolgálaton kívüli érintkezésre vonatkozott.

Másra nem is vonatkozhatott volna,
mert a delegációk közjogi változások
előidézéseire nem hivatottak — s közös
intézményeket át nem alakíthatnak, s ilyen-
féle dolgokra vonatkozó indítványokat
nem tehetnek.

Az az indítvány amit Abrányi Kor-
nál tett, s amire a hadügyminiszter a
megfelelő választ megadta, nem is vonat-
kozott ilyesmikre, hanem egyszerűen a
dualismus őszinte, következetes érvénye-
sítésére, olyan dologra ami részben tör-
vényen alapuló, s aminek az eléréséhez
nem kellett egyéb mint egyszerűen a
törvényre való hivatkozás.

Mi tehát akik ezt az ugynevezett
vivmányt képesek vagyunk a maga igazi
értékére leszállítani, teljesen megeléged-
hetünk annak konstataciójával, hogy itt
szó sincs az ellenzék egy sikeres ak-
ciójáról, hanem egyszerűen törvényben
gyökerező meglévő állapot ismételt meg-
erősítéséről — de bezzeg másként gon-

dolkozik és itél a bécsi sajtó és a „nem-
zeti“ organumok.

Az tudniillik úgy fogja fel a dolgot,
hogy a magyar delegáció a közös had-
sereg egységének megbontására töreke-
dik, s túllépve hatáskörét közös intéz-
mények átalakítását czélozza — ez pedig
elég szerényen olyan kapitális változások
előidézését tulajdonítja magának, amelyek-
hez tulajdonképen egy jöttával sem jár-
ulnt, de nem is volt szükség, hogy járul-
jon mert az a hatalmas vivmány mely-
ről most beszél, ki van már víva régen.

De hát, hogy tulajdonítsanak ma-
guknak bármit, a nemzet közvéleménye
teljesen tisztában van már azoknak a
politikusoknak az érdemeivel, akik egybe-
tett sem tudnak mint meglévő eredménye-
ket kicsinyelni, pártunk kézzelfogható
sikereit gáncsolni, hazafiságunkat két-
ségbevonni — a maguk kicsinyes agitá-
ciói pedig hazamentő eseményeknek fel-
fújni.

Hát Istennek elég sokan vannak
még akik tisztán látnak.

A valuta rendezése. A börze javulását a
valuta rendezésével hozzák most kapcsolatba.
Azt mondják, hogy Wekerle minapi bécsi úja
is ezzel a kérdéssel függött össze és o-
zárban érkezett Steinbach osztrák pénzügy-
miniszterrel Anyu nyi bizony, hogy Wekerle
valutarendezés czéljára jelentékeny meny-
nyiségű aranykészlettel rendelkezik. Most
az a hír érkezik Bécből, hogy az osz-
trák pénzügyminiszter is szeretne be már
aranyat a valutaszá alyozás czéljaira és 80
millió frtra becsülik az osztrák kincstár arany-
készletét. Ez lehet ugyan igaz, de a kérdés-
nek még annyi ága boga van, hogy nagyon
korainak tartjuk a börze reményét.

A delegációk utolsó ülése. A delegációk
tegnap telefeleztek működésüket. A magyar
bizottság délután 2 órakor tartotta záro ülé-
sét, az osztrák pedig este. A két bizottság

konstatació határozataik egyöntetűségét s az
előzők bucsuzásával a záro ülések végét
érték.

**Kuria bíraskodás képviselőválasztási ügyek
ben.** A képviselőház harmincas bizottsága ma
folytatta a kuriai bíraskodásról képviselővá-
lasztási ügyekben szóló javaslat tárgyalását.
A 3. §. 22-dik pontjág haladtak, minden lé-
nyegesebb módosítást mellőzve.

Árvák érdeke.

— Árvaház kell-e vagy fél és egész árváitellék? —

Debreczen Decz. 5.

A nagy tervezetek és százféle nagy-
városias társadalmi igények gyakori hangoz-
tatása között fordítsuk már egyszer figyel-
münket azokra is, akik nem ismerik az apai
gondoskodásnak jótékonyágát és növelő hat-
almát, akikre nem ragyog az édes anyai szív
szeretetének melegítő, tápláló napja.

Gondoljunk a szegény, elhagyott, apát-
lan, anyátlan árvákra is. Akik olyan hideg,
lagyasztó világban élnek. — A kik ruházat
és tápláló eledel nélkül szükölködve nyomor-
ognak. Akiknek testi fejlődését ép úgy mint
lelki tehetségeik és szivbeli érzelmeik helye-
s uton való, embers és erkölcsös nevelését
nincsen aki irányítsa, vezesse és ellenőrizze.
A kik, ha találnak is kevés ideig gondozó
kezet, szerető szivet kegyelemből, legtöbbször
pénzért megfizetve, csakhamar kidobnak az
élet viharos tengerére, ahol nagy részük gon-
dozás és kellő felügyelet hiányában csakham-
ar elmerül; elmerül az örvénybe, a bün,
romlottság fertőjébe, alighogy kilépett a gyer-
mekévekből.

Körülbelül 2000 vagyontalan árva van
Debreczenben az árvások gyámsága alatt. E
két ezerből 1309 szüleknél (apánál vagy
anyánál vagy mostohánál), és magán jólte-
vőknel, 43 a kath. jellegű Theresianumban,
14 a nógyleti árvaházban van elhelyezve, 70
mint cseléd szolgál, 540-ról pedig az van
megírva, hogy segélyt élvez a város által kezelt
protestáns árvatartó pénztárból.

Arra szeretnénk mi megnagytorító feleletet
kapni: minő sorsa van általában az árvák-
nak, különösen pedig annak a félezer árvának.
Ez utóbbiak között feles számmal lehet-
nek, akiknek sorsa nagyon szomorú, akikből

azért a havi 4—5 frt tartásdíjért, melyet a
város gondozó asszonyoknak fizet inkább
angyalokat csinálnak az égnek, mint erős
munkabíró polgárokat a városnak meg a ha-
zának.

Azokból a félárva meg egész árva ille-
tékekből is, a melyeket a városi tanács kiutal-
ványoz, nagyon sokszor több jut egy-egy jó
napra, melyet az árvatartó rendez magának,
mint a szegény árva helyzetének javítására.
Hiszen lehetetlenség is szigorúan ellenőrizni
a közgyámnak, ha vajjon a kiosztott pénzt
mindig a kapott czélra fordítják-e.

Ugy hogy méltán merül fel a kérdés,
nem gyakorlatiasabb, nem áldásosabb volna-e
a protestáns árvatartó alap jövedelmeit ke-
vesébb forgácsonni szét, kevesebb árvát része-
síteni annak jótéteményeiben, olyanokat, akik
teljességgel nem nélkülözhetik a község gyá-
morítását.

Ez a kérdés különben nem új. — Majd-
nem egy idejű a boldog emlékeztető Mária
Terézia királynő által 1775-ben a város által
kölesön adott 30000 frtból alapított árvatartó
pénztárral, amelynek az az eredeti rendtele-
lése, hogy reformatus és katolikus árvák
számára árvaház állíttassék fel belőle.

Messze vezetne, ha belebocsátkoznánk a
a ma már együttesen közel félmillió forintot
tévo alap küzdelemmel teli történetéhez, a
melyhez felekezeti érdekek köcsönözték az
okokat és a színt. A hatvanas évek elején is,
a mikor királyi rendelet parancsolta, hogy az
alap egyenlően két felé választatva, katho-
likus és protestáns árvaház állíttassék és a
mikor a katolikusok el is vittek az alapból
118773 frtot és létesítették a szépen gyara-
podó Theresianumot, — éles vitákra nyújtott
akalmat az a kérdés, árvaházban neveljenek-e
kevesebb számú gyermeket, vagy apró segé-
lyekben részesítsenek sokkal nagyobb számú
árvát.

A városnál ez utóbbi nézet győzött s
azóta a várositanós által, ma már mintegy
285000 frtot tévo árvatartó alap felhasználá-
sának folyamatosan érvényben is tartatik.

A kétey am a gyakorlatilag együtt fen-
maradt, hogy talán nem is felel meg egészen
jól sem az árvák érdekeinek, sem az ahhoz
fűződő erkölcsi és társadalmi érdekeknek az
alap ilyen módon való hasznosítása.

Előre tolu a kérdés, nem jobb volna-e
árvaházat építtetni és ott gondos, folytonos
felügyelet alatt nevelni 80—100 arvagyerme-

fél-vonuit, hogy helyet adjon a lakadal-
ma népnek, mely álmédekva miután talan
natra tekintgetve nézte ezt a rejtelmes
pompát.

A szalonban terítették, mert az ebédő
szük lett volna — Egy szomszéd vendég-
lős gondoskodott mindenről, s a borosüve-
gek csillogtak az ablakon behulló verő-
fényben.

A hölgyek a hálószobába mentek, hogy
lerakják a kendőket és kalapokat, az öreg
Touchard pedig a küszöbön állva az alacsony
széles ágy fele kacsintott, s a férfiaknak jó
akarattal, tréfásan integetett. Taille bácsi
igen méltósággal viselte magát és benső
buszkeséggel nézte gyermeke pompás buto-
rait. Mindig kezében tartotta a kaspját, tem-
plomban járó serkестyés óvatosságával meut
végig a szobákon, s mindent fölbecsült ma-
gában.

Anna pedig lötött-futott, parancsokat
osztogatott, siettetett az ebédet.

Végre megjelent az üres ebédő küszö-
bén és így kiáltott: „Jöjjenek csak ide egy
kicsit!“ A tizenkét vendég oda sietett és
tizenkét maderás poharat vett észre egy kis
tasztalon.

Róza és férje egymást átkarolva már
csókolódzott egy sarokban. Sauvetanin nem
vette le a szemét Annáról; alkalmasint az a
tűz, az a várakozás izgatta, mely benne van
a csuf és vén emberekben is, ha a könnyüvéru
nök közelébe jutnak.

Majd asztalhoz ültek és kezdődött az
ebéd. Az örömszüilök s a fiatalok szemközti
foglaltak helyet. Touchardné jobbkézt, a
menyasszony balra. Annának mindenkért volt
gondja; vigyázott, hogy a poharak mindig
csordultig, a tányérok mindig tele legyenek.
A lakás fénye és a szolgálat díze valami
tisztellett teljes zavarral és féltékenységgel
szibbasztotta meg a társaságot. Jól ettek, ittak,
és nem devajkodtak, mint lakodalomkor szo-
kás. Szertelenül előkelő volt a levegő ez
tett feszesség mindenkit. Touchardné, az öröm-

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

NE IS SZÓLNÁL . . .

Ne is szólnál szót se nekem
Csak csókolnál tüzzel hévvel,
Csak a csókol beszélgetne
Tanítgatna szerelemre,
Én istenem de jó lenne!

Tanítgatna nagy sokáig
Akár itélet napjáig,
Sugy mennék nagy tanulásba
Menyországba menyországba
Egy mástól el sohse vállva,

S ott a jámbor anyagnépet
Aki csókol sohse vétett
Megtanítákn szeretgetni,
Csókolgatni, ölelgetni.
Nem maradna jámbor senki.

Hej hanem a te kis ajkad
Nagy tudományával hallgat.
Vagy talán csak vágyva félve
Készülődik a lezékére
Pedig nehéz várni véle!

Vártosi Gyula.

Az átkozott kenyér.

Irta Guy de Maupassant.

I.
Taille bácsinak három leánya volt. A
legidősebbikét, Annát, soha nem emlegette a
család Róza tizennyolcadik esztendőjében
járt, a tizenöt éves Klára pedig még csak
tacsakozásában ment. Taille bácsi övegy em-
ber volt s Lebrument gomb gyarában dolgo-
zott mint tómaszinista. Mindenki szerette ezt
a derék, becsületes, józan, példás életű mun-

kást. Havreban lakott, az Angolnémet-
czában.

Mikor Anna elkövette a ballépést, az
öreg iszonyu haragra lobbant, meg akarta
ölni a csabítót, egy tejelezzájú fickót, a ki a
város legnagyobb divatrukereskedésében
segéd volt. De később szüdosni kezdék a
szomszédok, hogy a leány rendszedte ma-
gát söt már pénzt is rakogat a takarékbá,
mert pártját fogta egy éltés ur, Dubois ke-
reskedelmi törvényszéki bíró: és az apa meg-
nyugodott.

Söt később törödni is kezdett a leány-
nyal kérdezősködött Anna régi barátaitól,
hogy milyen a háza tájéka; s egy kis
elégedett mosolygás vonult az ajkára, mi-
kor hallotta, hogy pompás lakása van, teli
képekkel drága porcelánokkal, szőnyegekkel,
aranyos órákkal. Ime neki munkás ember
létére harmincz esztendőig kellett dolgoznia
míg összebirt kuporgatni nyomorult öt hat-
ezer frankot! Nem is olyan ostoba az a le-
ány.

Egy nap beállított Taille bácsihoz Tou-
chard, a kádár fia és megkérte Rózát, a kö-
zepső leányt. Az öregnek nagyot dobbant a
szive. Touchardék igen gazdag népek voltak;
már az bizonyos, hogy szerencsése van a le-
ányával.

Elhatározták, hogy hetedhét országra
szóló lakadalmat fognak csapni. Es pedig
Saide Adresseben, a Jusa néni fogadjában.
Hát ez ugyan jó drága lesz, de elvégre is
nem mindennap megy az ember leánya
férjhez.

Egy délben az öreg ép asztalhoz ült
két leányával, mikor egyszerre nyílt az
ajtó és Anna topan be. Gyönyörű ruha volt
rajta; az uja csupa gyűrű, a kalapja csupa
toll. Igazán csókolni vult volt. S szó se be-
széd, az apja nyakába ugrott, aztán sirva
ölelte meg két hugát, majd leült és a szemét
törülgetve, kérte, hogy juttassanak neki is
egy tányér levest. Most már Taille bácsi is
elérzékenyedt és egyre csak azt hajtotta:

„Jól van lelkem, jól van.“ Ekkor aztán meg-
megoldódott az Anna nyelve és elmondta,
hogy mi jártaiban van. — Hát nem akarja,
hogy a Róza lakodalmá Saint-Andresseben
legyen, nem bizony. Hanem nála, legalább
egy nem kerül az apának semm'be. Már
mindent elrendezett, mindenről gondoskodott,
mert magára vállalta az egész dolgot.

Az öreg most is csak azt dörmögte:
„Jól van, lelkem, jól van.“ De egy kétsége
mégis támadt. Vajjon beleegyeznek-e majd
Touchardék? Róza, a menyasszony meglepet-
ten kérdezte: „Már miért ne egyeznének
bele? Bizzák csak rám, majd én elintézem,
beszélék Fülöppel.“

Csakugyan még az este szólt jövendő-
belijének; és Fülöp azt mondta, hogy ő szí-
vesen fogadta a meghívást. Szüleis fölöttébb
örvendtek az ingyen jó ebédnek. És azt
mondták: „Bizonyosan nagyszerű lakzi lesz
az, mert Dubois valóságos pénzeszsák.“

Aztán engedelmet kértek, hogy majd
magukkal vihessék Florence kisasszonyt, az
elsőemlelti szakácsnét is. Anna mindenre rá
állott.

A menyegző a hónap utolsó keddjére volt
kitűzve.

II.

Minden elvégződővén a városházán és a
templomban, a lakadalmas szép Anna házá-
ba ment. Tailleék magukkal hozták egy éle-
medett nagybátyjukat, Sauvetanint, a ki böl-
cselkedő, czeremóniás, kimért uri ember volt
és örökséggel kecsgettette a családot, meg
Lomandoisnét, az öreg nénit.

Sauvetaninnak juttatták a tisztességet,
hogy Annát karján vezesse. Azért intézték
így, mert ök voltak a társaság legfontosabb
és legelőbbkelő tagjai.

Mikor a kaphoz értek. Anna elhagyta
lovagját és előre sietett: „Magmatatom, mer-
re kell menni.“

Aztán szaladva sietett föl-felé, míg a
vendégsereg lassabban követti.
A leány, mihelyt kiuyított az ajtót,

ket; nem érkezett el már is annak az ideje, hogy a város az alapító oklevélben kifejezett célt, az árvaház alapítását megvalósítsa?

Vagyha nem a város, hát a ref. egyház. Igen a ref. egyház, amely a r. kath. atyafiak példáját követve, maga részére követi a „protestans árvatartó pénztár“-nak nevezett alap kiadását. — Ez a törekvés nyíltan kifejezést talált az egyház új szervezetét tartalmazó és a presbiterium által már elfogadott javastában, ahol a lelkes körök árvaházai alapjául az a pénztár is megvan jelelve.

Mielőtt tehát az árvaház felépülne, meg kell küzdeni a városnak és ref. egyháznak ezzel a fogas kérdéssel is, tisztázni a város kezelésére a rendelt alapnak jogtervezetét.

Mi azonban nem ezt tartjuk az első feladatnak, hanem annak eldöntését, helyese-e a jelenlegi módot követni az árvák segélyezésében vagy nem; ha nem helyes, akkor mondja ki a közgyűlés, hogy árvaházat kell építtetni. Azután jöjjön az alap tisztán felekezeti, vagy közkegyelvény jellegének megállapítása.

De a kérdésekből ne válják újabb tengeri kigyó, melyet mindig látnak, de megfogni és közelebről meghatározni soha nem tudnak.

Új magyar bibornokok.

— Samassa és Schlauch. —

Budapest, decz. 2.

Az „Egyetértés“ bécsi levelezője előkelő egyházi körökből vett értesítés alapján azt írja, hogy Samassa egri érsek és Schlauch nagyváradai püspök közelebbi bibornoki méltóságot kapnak.

Ezt úgy magyarázzák, hogy ezzel kárpótlói ohajtják őket az esztergomi primási, illetőleg a kaocsai érseki széket, minthogy tudvalevőleg a méltóságokra ők is jelöltek voltak.

Ez a kitüntetés a jelzett forrás szerint a király kezdeményezésére vezethető vissza, a kinek tudvalevőleg ősi joga az, hogy a pápánál bibornoki kinevezést hozza javaslatba, a kiket ezután korona bibornokoknak neveznek.

Egy másik, szintén igen előkelő forrás pedig azt mondja, hogy tisztára XIII. Leó pápa kezdeményezésére volna eme két kitüntetés visszavezethető, s a pápa most a legfényesebb tanujelét adná annak, hogy Samassára nem haragzik az elkeresztelési kérdés miatt, mint azt még legutóbb is előkelő helyről lehetett hallani.

Vaszary Kolos primás pedig, ellentétben több lap hírével, a jövő hóapi konzisztóriumában még nem lesz bibornok, de előbb-utóbb kétségtelenül belkerüli Császárkával együtt a bibornoki méltóságba, s ekkor beleszámítva a jövőd zrágrábi érseket: a magyar egyháznak (mert a zrágrábi is ki szoktak nevezni kardinálisnak) öt bibornoka lesz, a mely körülménynek a jövő konklávéban az új pápa választáskor nagy jelentősége lesz.

A magyar egyház ily tekintélyes számmal még soha nem volt képviselve a bibornoki karban.

anya, ki szeretett nevetni, föl akarta vidítani a vendégséget; s mikor a csemegéhez értek, így szólt: „Ugyan énekelj nekünk valamit, Fülöp!“ Fiaról az egész utca hirdette, hogy a legszebbhangú fiatal ember egész Havreban.

A vőlegény azonnal fölkel, mosolygott és sógoröjje felé fordulva, valami komoly dalon törte a fejét, a mi illik az alkalomhoz és ehhez a díszes ebédhez.

Anna boldogan dőlt hátra székében, hogy hallgassa az éneket. Minden arcz ügyelt, minden ajk mosolygott.

Fülöp elmondta a dal címét: Az átkozott kenyer, aztán kerekded mozdulattal föl emelte a jobb karját, a mitől nyakába csuszott a trakk gallérja és rákezde:

Adott kenyér a barna föld gyümölcse: Derék munkás kímélte emberit, Hogy kis családjával békében élhessen. Az enyhád, nyájas tűzhely körül. De van egy más kenyér is: ingyen éték, (Ezért nem dolgozik kérges tenyér) Pokolban termett és az ára vétek (Ez átkozott, ez átkozott kenyér)

Az egész vendégség lelkesen tapsolt. az öreg Touchard azt mondta: „Ez már beszéd!“ A meghívott szakácsné egy darab kenyérhajat forgatott kezében és elérzékenyülve nézgette. „Helyes!“ mormogta Sauvetanin. Lamondoiné pedig már a szemét törülgette asztalkendőjével.

A vőlegény kikiáltotta: „Második vers“ és egyre növekvő erővel énekelt:

Tiszteld a vén koldust ki utfelem, Esedeklőn nyujtja kalapját feléd, Sokat fáradt ő világiéletében. A munka öszitette meg fejét, De vesd meg ezt a léha, lusta n épét, (Mely bár henyl, mégis kalácsosál él.) Pokolban termett és az ára vétek (Ez átkozott, ez átkozott kenyér.)

Mindenki a dalossal ordította a refraint még a fal mellett álló két inas is. A nők hamis éles hangja kivált a férfiak vastag énekéből.

Debreczen város részvétirata Révész Bálint özvegyéhez.

Debreczen város közönsége novemberi közgyűlésén — mint írtuk, elhatározta, hogy a tisztántul ev. ref. egyházkerület néhai nagyérdemű püspökének emlékéét jegyzőkönyvében megörökíti, özvegyéhez pedig részvétiratot intéz. E részvétirát ma küldetett el az özvegyhez a következő szövegezésben:

Főtisztelt és Méltóságos Özv. Révész Bálintné urnónek

H e l y e n.

Mindig fájdalom és gyász fogja el szívünk-t, midőn közelitünk kimagasló alakjai közül — a mulandóság szigorú törvénye szerint — a kérlehetetlen halál kiragadja azokat, kiknek nemes lelkét a hazaszeretet, a férfui jellem és az őzetlen munkásság legszébb tulajdonságai ékesítették; de megmérhetetlen a fájdalom akkor, a midőn azt a férfit veszítjük el, a kit büszkeséggel vallhattunk magunkénak, a ki nem csak magyar és kiváló hazafi, de mindenek felett a miénk, szívünkbeli való vér volt.

E város szülte, ez volt bölösége. E városban árasztotta szét nemes lelke fényes sugarait; — s jóságos szívének éltető melegével a város falai között hirdette szeretett hívei előtt a vallás szent igéit s midőn tetekben gazdag életét befejezte szülővárosának földjére lett sírja is.

Tisztelettel hajlunk meg Méltóságodnak a gondviselés által reá mért súlyos veszteség felett érzett mély fájdalom előtt s bár tudjuk és érezzük hogy a lelke mélyét magrendítő veszteség feletti mély bánatot onyhítani képtelen nem vagyunk, de az elvesztett nagy férfit iránt érzett tiszteletünk és szeretetünk szomorú kötelességre indít bennünket a midőn Debreczen sz. kir. város közönsége nevében a legszomorúbb gyász érzetével keressük fel e sorokban Méltóságodat, hogy leröjűk a kegyelet adóját a legjobb férj, a miaduyájunk által szeretve tisztelt egyházod ohnyta felett, kinek nevé sok ezren áldva emlegetik s emlékéét kegyelettel fogja megörizni a hálás utókor.

Nem ezélünk az alig behagdt sebeket újból felszakítani, bár azok teljesen begyógyulni úgy sem fognak soha, de mind a mellett, hogy a fájdalomtól, mely különben is mindyájunkkal közös, részt kérünk s bánatában osztozni, kívánunk, tesszük ezt azon reményben, hogy a megosztott fájdalomtól Méltóságodra talán kevesebb jutand s az így könnyebben elviselhetőbbé válik.

Fogadjá tehát Méltóságod városunk közönsége nevében a legőszintebben érzett részvétünknek tiszteletteljes nyilváníását azon ohajtásunknak kifejezése mellett, bár lenne az egyszerűsind vizsgálatas azon mély fájdalomra, mely városunk minden polgárának kebelét is betölti, a Méltóságodat és városunkat sújtó pótolhatlan veszteség felett.

Kelt Debreczen szab. kir. város törvényhatóság bizottságának 1891. November 27. tartott ülésében.

Király Gyula jegyző. Simonffy Imre k. tan. polg. mester.

A néni meg a menyasszon sirt, mint, a záporosó. Taille bácsi trombitaharsogással futja az orrát, az öreg Touchard pedig felbuzdulva egy egész nagy kenyérral hadonázott az asztal fölött, a szakácsné néma könyeket hullatott a kenyérhájra, melyet egyre zsongorgatott.

„Lám, ez asztán a derék dal, nem olyan mint a sikamlós nóták!“ mondá Sauvetanin az általános megindulás közepett.

A szintén meghatódott Anna csókokat hányt menyasszonnyának és szerető mozdulattal mutatott a vőlegényre, gratulálás képen.

A fiatal ember pedig sikerétől mámorosan folytatta:

Te kis varróleány csak forgasd a tüdet S ne halld a cábító mézes szavát; Munkád az áldás, munkád a becsület, Büszkén tekint rád az egész család. Mit ér a fény, ha sárba hullt a lélek (S dus asztalodnál köny s átok kísér) Pokolban termett és az ára vétek (Ez átkozott, ez átkozott kenyér)

Most már csak a két inas és az öreg Touchard énekelte a refraint Anna elsápadt és lesütötte a szemét. A vőlegény megdöbbenve tekintett körül, nem értve, honnan ez a hirtelen hidegség.

Sauvetanin, hogy tisztázza a helyzetet, komolyan jelenté ki: „A végös vers egy kicsit erős.“ Taille bácsi fülig pirulva, dühös pillantásokat vetett maga körül.

Ekkor Anna könyös szemmel, a síró asszony lágy hangján így szólt az inasokhoz: „Hozzák a pezsgőt“

Rögtön felvidult a társaság. Az arcok ragyogtak. S mikor az öreg Touchard, ki nem látott nem hallott semmit, egyre hadonázva a kenyérral torka szakadából énekelt: „Ez átkozott, ez átkozott kenyér!“ az egész lakodalmas nép, föllekelülvén az üstösfejű palaczkok látásán, dörgő hangon ismételte: „Ez átkozott, ez átkozott kenyér!“

Barbi Alice hangversenye.

Még mindég a bájos dalénekesnő bámulatos művészetével, szívből fakadó melegséggel, s megkapó drámai közvetlenséggel előadott dalai hatása alatt állva — az objectiv kritika szemüvegén keresztül megfigyeléseket tenni lehetetlenség — de felesleges is.

A mi élvezetet, gyönyört okoz, a mi fényes a mi ragyog, káprázatot — minek abban kicsinyes hibákat keresni — elenyésző árnyakat a ragyogó sugarak mellett.

Annak ez ellenállhatatlan hatásnak, a titkát melyet Barbi minden közönségre gyakorol amely előtt énekel — csak sejtethetjük előadásának nemes előkelőségében, bámulatos iskolájában, énekbeli tudása és finom izlése fényes megnyilatkozásában — mert a tulajdonképeni titok bájos egyénisége szeretőreméltóságában, mélyen érzni tudó szívében van, melylyel át tudja érezni azokat az öröksépe melódiaikat — melyeknek éppen ezért tudja megtálatni szívünk-höz beszélő igazi interpretációját.

Hangja érezének hiányát — s lélekzavartele nehezéget bőven kárpótolja gyönyörtől zengő belcantója, s pianóinak lehetetszerien finom árnyalása s hangja csodálatos hajlékonysága — s végre, és ez az amivel rajta kívül egy dalénekesnő sem rendelkezik — előadásának az előadott dalok poetikusnak mély átérzéséből fakadó költői zománca, mely az egészét bearyozza.

A műsor nagy része Schuman Schubert és Franz féle dalokból volt összeállítva. Valamennyit művésze tökéletességével adta elő, de mégis három dala az „Ungeduld“ az egyszerűségében bájos „Heidenröslein“ — és az „Im Herbst“ a többinél is nagyobb hatást ért el — mintha csak ezekben érző dalos szíve egész hévét öntötte volna ki.

Két kedves olasz melódián kívül — ráadásul előadott még egy Lassel s egy Brahms dalt is — különösen az elsővel „Es valr ein Traum“ frenetikus hatást érve el.

Massanet kedves szerzeménye (Marquise) (Nuit d'Espagne) után pedig a hangverseny utolsó számúlat Tancréd nagy Coloratur-Ariáját adta elő, Rossini nagy szelleméhez teljesen méltóan, gyönyörtől coloraturája melegt, szépségét még egyszer éreztette velünk, hogy annál nehezebben essék megválni tőle.

A művésznő Mary Wurm kísérté igen diszkrétül, művészi mérséklettel és szép technikával, Három önálló száma is, volt melyek közül Chopin Balladáját s Rubinstein Valse Caprice-ét nem adta ugyan elő elég hévvel s melegséggel, de a Gavotte-ot s a balckéret irt Etude-öt művészi igényeknek megfelelőleg adta elő.

Talán felesleges mondanunk hogy az az előelő distingvált közönség, melynek Barbi Alice végre valahára megszerezte azt a műlévzetet, melyet itt Debreczenben teljesen nélkülözünk, mely nélkül pedig művelt izlésű, nemes lelkű ember nem lehet el, haláljának s elragadtatásának minden szám után szünni nem akaró tapsokban adott kifejezést.

Azok az elhaló futamú dalok pedig fényükkel, melegségükkel ábrándjaikkal ott rezegnek a szívünkben s belepják abba az ábrándozást, a szerelmet, a legtisztább édesen fájó gyönyörtüreséget.

Bárcsak ki se szállnának soha — bárcsak sohase kellene elmondanunk a művésznő bájos dalai egyikének refrainjét — azt, hogy álom volt az egész.

Pedig hiszen az is szinte álomszamba mehet, hogy legalább egy este a művészet szelleme lakozott közöttünk, s mi abban gyönyörtüreséget találtunk — hatalmas előtt meghajoltunk.

Julius.

A hamis mérték ellen.

„Literatura.“

A város tavácsa manapság is nagy gondot fordít arra, hogy a bor és sör-ivók rendben megkapják a maguk kompetenciáit s a diákos ember elmondhatja magáról, mikor kikapja a borát.

— Impévit fiamam callpót non me fefellit, bibite fratres — de csak a felitt. Ennek dacára is a korcsmárosok sokszor olyan spriczezt vagy „tisztá“ bort adnak, melyről ilyen találós kérdést adott fel egyszer egy uram bátyám:

— Mi a különbség e pohár bor és egy ilyen pohár víz között? Találgatták, de sehogytudták kitalálni, mire bátyám uram odavágta:

— Fure-a! Hát — tiz k a j e z á r. Ha meg sirt kap az ember, annak nagy „port épé“-t adnak így hívják ugyanis a sörnek a habját. Nemaly „vasánapo pohár sör“ nek valóságos — táboronoki port épéje van, olyan vastag rajta a hab.

Pedig ilyesmiért óeinek a korcsmárosoknak ugyancsak „hátul kötötték a korcsmáros sarkát“. Még ezelőtt husven évvel is ott állott a városbáz előtt a — nyakvas és bizony beletévődtek abba korcsmáros uraimék nyakai, ha elhibázták az akkori iccét, mely azóta 50 kros bátyeggel „littera“ magyarította a nevért.

Nem lesz érdektelen, ha ismertetünk egy ilyen drákói itéletet, nem elrettentő példátul, mert hiszen ha feleslegt nem is, de mérget mindenesetre vehetünk arra, hogy a korcsmáros mind becsületes, — csak a literje hibás.

Ime egy vád és az annak alapján meghozott itélet:

„Anno Domini 1742. Die 1a Fbris. Polgári Pál elsőrendű — és felesége Kiss Zsuzsanna másodrendű vádlott eileni vádjá nemes Nádudvari József ügyészeknek.

„Miképpen ezen személyek szerint elő állítottak Ik. a T. N. Tanácsnak véleik, érdemek felett közölt jótéteményeik teljességgel el felejtkezvén; nemhogy magokat hivataliokban úgy viselték volna, hogy abbul mind a T. N. Magistratura szép haszon és dítséret, mind a N. városra szép haszon háromolható volna; sőt inkább magatalkodott szívvel s a gonosra eltökéltté lélekkel mind ketten hitek s kötelességek ellen, az ő gondviselések s csaplárságok alá bizattatott sert, a városon lévő kutakból merítettett rossz vízzel meg elegyíteni, meg zavarni; ezen utalatos dolgot csaplárságoknak idejettül fogva szüntelen gyakorolni; magok hasznát inkább mint az N. Városét (melyre mind kettő hittel voltak kötelezve) felettébb tilalmas uton, nevezetesen az undok lopásnak uttyán munkálódni és ekképpen a T. Nemes Magistratusnak sokszori édes atyai intését lábok alá tapodni nem általlották; mint ezen dolgok az sub. A beadott inquisitionból nyílván ki tartzik.

Melly ő undok cselekedetekből mennyi nehézt ártalmak következtek, elő beszélemi nehézt volna. Ebből következett az: hogy az sernek rossz volta miatt sok panaszokkal, sok mocskokkal s néha fenyegetésekkel a Tek. Nemes Tanács fülei terheltek; a Nemes Városnak szép híre s becsülete sokak előtt kissebbített. Sokaknak a serét adott pénzek, mivel felettébb rossz lévén, künteni kéntelenítették, oda vessezt. Sőt talán a miatt sokaknak egészségük változást szenvedett; a Nemes Városnak pedig; miuthogy a viz eladásnak ideje alatt jó Sernek kellett volna el kelni, tetemes és ugyan tapasztalható kára következett.

Hogy azért ezen Ik. ez ő felettébb hibá cselekedeteket érdemelt büntetések elvegyék; mások pedig az ő példájukra tanulvának, és ezzel, mint valami zabolával, az ilyen dolgoknak cselekedésétől megtartoztassanak; a computálandó Nemes Város kárának refusióján kívül, mint hiti szeggett, a Nemes Városnak hasznát lopva magokéjává tévő személyek, a Tekintetes Nemes Tanácsnak régi és igen helyes Statutumá szerint, mind ketten elsőben is, nyakvasra; annak utánna pedig szalma koszoros fővel a Városul leendő kic csapattatásra itéltessenek, kivánja a Fiscalis.

Későbbi kellellet ugyanezen serhaministási szerről olvashatjuk a megsárgult akták között a következőket.

(Die 8a Septembris 1742.) Reasumpta Causa Fiscalis.

(Contra Paulum Polgári etc. . . .) Nemhogyt ezen Személyek szerint jelen levő Ik. megselekedett vétkeket a tekintetes Nemes Törvényesek előtt voltaképpen meg valának; sőt vakmerően tagadgyák; nem csak pedig; haem (a mi itörtetőbb dolog) magok meutésére s a vád alól lehető kiszabadulásokra Hiteketis off-rállják, éppen a Tanuknak hit alatt tett Tanubizonyságok ellen. Mivel pedig elégséges bizonyosságok vannak az Tnak; nincsen egyéb bátra, hanem hogy (ha öökent megvallani nem akarnák) mindketten páli czák és korbács alatt elsőben is kinosztassanak; annak utánna pedig az actional büntetés alá rekesztessenek kivánja a Fiscalis.

I. I. negaut. Deliberatum est.

Ambár ezen I. Felek tagadgyák is, de azou kívül, hogy a Város népek az eránt eienek sok volt panaszta, melyért az első I. gyakot izben Magistratuaiter megis intették, a Tanuk vallásából is elégségesképpen megbizonyodo, hogy a Gerbe vizet mind magok száma nélkül töltögetteek mind pedig cseledegyekkel töltögetteek az iccét is igazán nem mérték, hanem a habbal rend kivül fel ütötték, mellyel mind a Publicumnak mind a Város népeinek és más ser-ivóknak feles kárt okoztak, s azokat megcsalták, pénzért rossz és vízzel elegyített sert adván nekik.

Ezen gonosz, és hitek eien végbe vitt cselekedeteket, mind ketten nyakvasra itéltettek; és a Városul fél esztendeig ki küldetnek. Minthogy pedig a viznek el mérésével, és a mértékek hamissan töltésével sokakat megcsaltanak, illő volna a kárt is személy szerint kinek kinek meg fizeteni, de mivel ki nem lehet tanulni, ki mennyiben károsodott meg, arra nézve a kárnak néműnemű ki pótlására fizessenek száz idost 100 Rhen. fl. melynek fele az l-potálybéli, másik fele az uccánként nyomorgó szegények szükségére fordittassék.

No de hát mit szólnak hozzá korcsmáros uraimék?

Apróságok.

— Ruy Blastól. —

Az újságírók már ismét bankettek Weber Izidor új vendégüljében.

Epen huszonegyen voltak. — Legalább nem vagyunk — fucsces! jegyezte meg az egyik.

Sőt ugyancsak vertük a mellünket, hogy — n ő b l i h u s z o n e g y.

D
nem is
— k i
nokol az
d e k J
De
zönséget
képtelen
Ó a köz
talánia
son fel
éppen ig
Ha
Ha
elválaszt
A közön
magára
E
hogy sze
A
De
a közön
magára
E
hogy sze
A
akar ma
re appe
izgatja
re gyül
Es
végered
éppen s
A
világ f
„átkos
csak gy
lalt, me
az érte
Vo
Ki
Mi
Az
Vil
Ne
Ki
Sz
Ez
násokot
kodásol
Elv
Má
ember és
s neje t
nem min
A
barátom
elvezet
beesülete
zett kilá
Mil
nagyot
ged vala
Ka
hogy ige
nem hiba
tudod. K
hol egy
karperec
deczembe
mindig n
sebbnek.
—
még bees
pohár ko
Soh
hajlamok
indítvány
Már
becsületes
a kérdést
teséggel
zetni kon
—
becsületes
—
titkonnak
—
deczembe
asszonyok
várja az
—
—
egy eszel
der elején
uton elve
vagy ősi
sajnáló k
kitisztítva
—
—
aranynem
megtaláló
No
egészségé
nyakot.
Cs.

Melléklet a „Debreczeni Ellenőr” decz. 5-iki számához.

Helyi hírek.

Tájékoztató.

A királyi táblán hivatalos órák a segéd- és közeli hivatalokban d. e. 8-12, d. u. 2-5 óráig tartanak. — Az ígató, kiadó hivatal és az irattár a felelnek felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9-11, d. u. 3-4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10-11 óra közt.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3-6 óráig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

Muzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként, d. e. 10-től 12-ig.

Színházban előadások naponta péntek kivételével kezdődnek este 7 órakor.

Nagy sétatáncverseny vasárnap és ünnepnapokon d. u. 6 órakor a „Margit fürdő” nagytérben.

Dalverseny. Rendező a kereskedő ifjuság a Margit fürdő disztermében. December 5-én.

Próbabál. Alföldi Károly tanítványainak bemutatása. Bika disztermében. December 5-én.

Jóga: táncverseny. A Bika disztermében. December 12-én.

Decz. 30. Zion egyet. táncmulatsága a Szik-szaiban.

— Isteni tisztelet. Holnap a reformatus templomban következők predikálnak. Nagytemplomban: Balogh József; Kistemplomban: Kiss Ferencz; Újtemplomban: Elek István; Ispolytemplomban: Könyves Tóth Kálmán.

— Keiser von Oesterreich Ungarn. Ezzel a gyönyörűséges czimrel ruhazza fel ifj. Steiner Károly ur a „nemzeti párt” „Süd Ungarische Reform” czimű közlönyének jeles szerkesztője az apostoli magyar királyt. Laptársunk a „Delmagyarországi közlöny” ezt vezércikkre érdemesíti. Mi megelégszünk azzal, hogy ezt az urat egyszerűen a debreczeni esküdt-szék figyelmébe ajánljuk. Mert van még Nemezis és a magyar közjogon ejtett otromba sértést Magyarországnak legmagyarabb polgárai önmagok torolhatják meg. Ez a „haza-fias” német újság ugyanis a magyar nyelv szótárában ismeretlen gyalázkodással illetve a Temesvárt megjelenő másik lap szerkesztőjét, a kinek igazi magyar irányban kifejtett működését lapjának jubileuma alkalmából az egész magyar sajtó örömmel üdvözölte. Ezekért a reprodukálhatlan sértésekért fog az illető ur, a debreczeni esküdt-szék előtt f. hó 14-én tartandó végtárgyaláson mint vádlott megjelenni. Ugyanez az ur azonban ugy látszik nem elégszik meg hírlapiró-társának sárba rántásával, hanem támadásainak középpontját kiválasztja azt is, a mi minden magyar ember előtt szent: magát a királyi méltóságot. Az újságjának ugyanis van egy ingyen melléklete, a melyen legutóbb Ó Felsége I. Ferencz József dicsőségében uralkodó királyunk arcképét a megszégyenítő magyarázattal közli, hogy az a mindnyájunk által perhorrescalt fogalmat személyesít, hogy ez „Kaiser von Oesterreich-Ungarn”! Kelle ifju Steiner Károly urnak ennél jobb ajánló levél — Debreczenben?!

— Jövahagyott anyakönyvvezető választás. A közoktatásügyi miniszter jövahagyólag tudomásul vette a Debreczen városi közigazgatási bizottságának azt a határozatát, amelyvel Krausz Zsigmond rabbinak a debreczeni izzó anyakönyvvezetői kerület anyakönyvvezetőjévé ttrttent megválasztását helyben hagyta.

— Fizzessék a „porció”! A pénzügyigazgató a közigazgatási bizottságnak már november havi ülésén is panaszkodott, hogy Debreczenben sok az adóhatalék, a polgárok nem nagyon sernykednek az apasztásán. Tehát intézkedést kért a bizottságtól, nevezetesen kérte a kimutatást a 100 főt haladó adóhatalékokról, hogy azoknak a városi adóhivatal által való behajtását közvetlenül ellenőrizhesse. A városi tanács ezt elrendelte, az adóügyi osztály azonban a kimutatással azóta még nem készülnhetett el. A pénzügyigazgató multkor panasztát a közigazgatási bizottság tegnapielőtti ülésében megújította, újabb és szigorúbb intézkedéseket kérvén. Mert — ezzel érvelt — a városi és az egyes adóterhek terhére előírt s szaporodással 503939 forint tevő f. évi egyenes adóra november végeig csak 477169 frt. fizetett be, így a f. évre előírt összegből még 26770 f. hiányzik, a mult évi 227016 frt. hátralékból pedig a törölt 60134 forint felül még mindig 166882 frt. törlesztetlen összeg mutatkozik; — a hadmentességi díj hátralék is 8388 frtot tesz.

— A közigazgatási bizottság ennek folytán felhívta a polgármester urat, hogy az adóügyi osztály közegeinek napi tevékenységét naponként számba vétesse, általában hasson oda hogy a f. évi adó előírásnak megfelelő összegben felül a hátralék is jelentékeny mérvben betértesse által apasztassék. A 100 főt haladó adóhatalékokról való kimutatást pedig a pénzügyigazgatónak azonnal küldje meg.

— Iparos segédek és tanoncok névjegyzéke. A kereskedelemügyi miniszter elrendelte, hogy az iparhatóságnál alkalmazott iparos segédek és tanoncok névjegyzéke az adóterhek összegzésével megvizsgált városi adóügyi osztálynak megküldésék. A rendőr főkapitány mint első foku iparhatóság hozzá is fogott ezen munkálathoz a rendelkezésére álló, s két személy által képviselt munkásokkal, amelyeket egész hónapig igénybe vesz az a

munka, holott 14 nap alatt készen kell vellelni. A pénzügyigazgató javaslatára a közigazgatási bizottság felhívta Simonffy Imre polgármestert, hogy a munka gyorsítása végett a szükséges munkaerőt bocsássa a főkapitány rendelkezésére. A névjegyzékre azért van szükség, hogy az adókiegészítők 1892-re alaposan és gyorsan eszközölhessék.

— 198866 frt és 71. kr. egy hócap alatt Ezzel a tekintélyes szögű pénzzel járult Debreczen városi közönsége (kiszárában a vidék is) a mult november hónapban egyenes és közvetett adók alakjában az állam kincstár bevételeihez. — Közel 27000 frttal magasabb összeg ez mint a mennyit a mult évi novemberben tettek a kincstárnak debreczeni jövedelméi. Az egyes telek között következőleg oszlik meg az elől említett összeg egyenes adók 99180.40—, hadmentességi díjak 491.96, bélyegjövődék 13007.10, jogilleték 12136.19, díjjövődék 868.28, dohányjövődék 40331.05, határvámjövődék 5236.25, fogyasztási adó 20131.48, italmérségi jövődék 7500 frt. Érdekes volna kimutatni, hogy ezen majdnem 200000 frtra rugó ötszégből mennyi marad Debreczenben a különböző állami tisztviselők, nyugdíjasok fizetése és a katonaság élelmezése és szállója czimén. Sok pénz ez is, de adatok hiányában, nem tudjuk megmondani, mennyi lehet.

— Kereskedő ifjak jubileuma. A kereskedő ifjak önképző egylete 25 éves jubileumát rendező bizottság részéről a Lichtenstein József vezetés alatt szűkebbkörű bizottság felkereste Simonffy Imre kir. tanácsos polgármestert, meghíván őt és a városi hatóságot a jövő évi febr. 19 dikén tartandó ünnepélyre. A polgármester ur örömmel ígerte meg a megjelenést s egyuttal átengedte az ünnepély részére a városháza nagy termét. — Zádor Lajos urtól, mint a kereskedő társulat elnökétől, azt kérte a küldöttség, hogy a társulat vállalná el az ünnepély védnökségét. Zádor Lajos a legmelegebb fogadtatásban részesítette az ifjuság képviselőit, az anyagi támogatást is kielégítően helyezte. — Ezután az egylet tiszteletbeli elnökét id. Csana József urat keresték fel, arra kérvén, hogy a jubileumon ő foglalja el a disznóki széket. — Meghatottan választott az érdemes férfit, engedve az ifjuság kérésének. Végül Rudnyánszky Gyulát kérték föl alkalmi költemény írására, — aki azt készséggel el is vállalta.

— Az új népszámlálást tegnap kezdték meg az összeírók. — A bejelentési hivatal még fel sincs állítva, de azért kezd hozzá szokni a lakosság a lakásváltozási bejelentésekhez. Ezeket egyelőre a kerületi kaqitányságok fogadják el.

— Az utcán. Tegnap éjjel a Cicsógó tájékán egy roppant szelős öltözött embert találtak a rendőrök a sárban. A talált ember előadta, hogy őt Horváth Sándornak hívják és apja azért üldözte ki őt, mert epilepsziában szenved. Bevittek a kórházba, a hol kitünt, hogy Fodor Lajosnak hívják. Megfigyelik.

— Jelentés árvaügyekről. Besze Mihály árvaszéki elnöknek a közigazgatási bizottság elé terjesztett havi jelentéséből vesszük át a következő adatokat: A mult hó végén a debreczeni árvaszék gyámsága alatt állt 4095 árva, gondnoksága alatt pedig 39 egyén állott. Ezen 4134 egyén közül 1976 vagyonatlan; a többi vagyonnal bir, még pedig készpénzzel 615, fekvő vagyonnal 1387 pénzzel is ingatlannal is 156. A vagyonatlan árva-közül szüléknel és magán jótétvőknél van elhelyezve 1309, a városi alap páuztárból szegélyeztetik 540, oseiédként szolgál 70, a Thezeianumban nevelkedik 43 a nevelési árva-házban 14. Iskola köteles árva-k száma 844 ezek közül csak 36 nem járt iskolába. A szegedi kiskorú árva-k száma 6. A gyámpénzraktár állása nov. 30 dikán 687631 frt 8 kr. tartalék alap 5625 frt letét 62359 frt. 58 kr. Az árvaszékhez jan. 1-től nov. 30-ig 9642 úgydarab érkezett. Elintéztetett mind.

— Bimbó hullások. A gyermekhalandóság most mindenfelé nagy a rosz idő folytán s a nagy kaszás városunkat sem kímélte meg. Az alábbi két gyászjelentés is szomorú hirt ad erről: A fájdalom legmelyebb érzetével tudatjuk: kedves kis leányunk Mariskának folyó 1891. évi December hó 3-án reggeli 10 órakor, 2 éves korában történt elhunytát. Kedves kis halottunk földi részei, folyó évi December hó 4-én délután 3 órakor, fognak Dombutoza 113. szám alatti lakásunkon, a ref. hitvallás szerint tartandó rövid szertartás után, a csegléd-utcai sírkertben örök nyugalomra tetetni. mely végtisztességteljei rokonainkat, barátainkat, ösmerőseinket és a bánatunkban osztozó n. é. közönséget bánatos szívvel meghívjuk. Debreczen, 1891. December 3. Bánatos szülei: Szathmáry Péter, neje Méses Mária; gyermekeink: Zoltán, Ilona, Irma, Emma, a nagyszülők nevében is. A másik gyászjelentés így szól: A fájdalom legmelyebb érzetével tudatjuk: kedves kis fiunk testvér és unoka Andrást a k folyó 1891 évi December hó 3-án reggeli 11 órakor, 4 éves korában történt elhunytát. Kedves kis holtunk földi részei, folyó évi December hó 4-én délután 3 órakor, fognak Csapó utca 295 dik szám alatti lakásunkon, a ref. hitvallás szerint tartandó rövid ima után, a csegléd-utcai sírkertben örök nyugalomra tetetni. mely végtisztességteljeire rokonainkat, barátainkat, ösmerőseinket és a bánatunkban osztozó n. é. közönséget bánatos szívvel meghívjuk. Debreczen, 1891. December 3. Bánatos szülei: Fehér András, neje Takács Eszter; gyerme-

kök: István; Özv. Fehér Andrásné, az öszes rokonok nevében is.

— A városház alatti börtön lakói. A debreczeni királyi központi fogházban október végén 90 férfi és 18 nő volt elzárva. Novemberben 50 férfi és 18 nő került közéjük új lakótársul; ellenben 35 férfi és 10 nő elbocsátatott vagy más helyre kísértetett; így november végén a létszám volt 105 férfi és 16 nő. Ezek összesen 3388 napot töltöttek a fogházban s az átlagos napi létszám 113 volt. Fogházba és kerületi börtöbe 10 férfit és 1 nőt szállítottak. Elelmezésük 303 frt 72 kr. ba került. A rabok munkakeresménye 48 frt 44 kr, ebből 11 frt 58 kr. a raboknak jutott.

— A milleniumi kiállítás ügye élénken foglalkoztatja az iparos- és gazdálkóröket. — A kassai kereskedelmi és iparkamara táviratilag szólította fel a testvér kamarákat, hogy a nemzeti kiállítás mellett nyilatkozzanak. A legtöbb kamara táviratilag azonnal csatlakozott a kassai kamarához. A debreczeni ipar- és kereskedelmi kamara még nem választott érdemileg a megkeresésre, miután az elnökség közgyűlés elé akarja vinni ezen fontos kérdést. Ugy vagyunk értesülve, hogy a kamara vezetői hasonlóképen a nemzeti kiállítás esméjét pártolják a nemzetközi kiállítás mellőzésével.

— Nyilatkozat és felhívás a tiszántúli ev. ref. hitfelekezethez a püspökválasztás ügyében — czim alatt ma szépen megírott felhívást kaptunk Hódmezővásárhelyről. Az ottani közel 40000 lelket számláló ref. egyház lelkeszei Miklovics Bálint, Szeremley Sámuel, Pap Imre, Karancsi Dániel, előkelő világi tapjai: Kovács Ferencz kerületi tanácsbíró, Imre Szaniszló nyug. egyetemi tanár, akadémiai tag, Szabó Mihály főgondnok stb. tanárok és presbiterek írták alá, akik Szabó János esperet ajánlják a legmelegebben a tiszántúli egyházkerület püspöki székebe.

— Váltás a kisvasut járásában. A helyi vasut vonata eddig reggel 1/2 órakor indult az államvasutak állomásától, a mi kényelmetlen volt a közönségre. Az igazgatóság e bajon segitendő, úgy intézkedett, hogy az első vonal a vasutól ezentúl reggeli 7 órakor indul és a nagyverdőről reggel 1/2 órakor indul be a városba.

— Az influenza városunkban is meglepetős vehemenciával lépett fel, a mi a nedves, ködös, kiállhatatlan idők tulajdoniatható.

— Kocsis Etelekéről. A debreczeni születési énekesnőről sokat beszélnek mostanában a győri lapok. Elragadtatással írnak játékaikról úgy mint énekeiről. Szinte jól esik rá gondolni, hogy ő is a miénk — Debreczené, hogy ő is a mi szinpadunkról került ki s így dicsőségéből nekünk is rész esik. Valóban bámulatos az a haladás melyről a győriek nem győznek eleget beszélni. Ez idő s erint első rangu szerepekben játszik s annál nagyobb a hatás, melyet előr. A napokban a mi volt direktorunk Valentín vendég-szerepeit ott s ez alkalommal színe került Stradella és Hoffmann meséi. „Győri Hírlap” Kocsis Etelekéről következőket írja: „Kocsis Eteleka nagyban emelte az est művészi, sikerét, öröm volt hallgatni ajkáról az üdén tisztán folyó dallamokat.

— Előedetlen hírlapírók. A rendőrség öröme nagy keserűséget okoz a hírlapíróknak. Ugyanis Debreczen városának iszokos kihágói, tolvajai, gyilkos- és öngyilkosai, jányzóktetői és otzeteragrékái a végtelékig viszik a becsületes szolidaritást, szával a rendőrségnek nincs semmi dolga és így az újdonságnak sincs. A rendőrség ennek szerfelett örül, de nem ám a repörer, a ki közönségének friss pletykával szeretne szolgálni. Mert hivatalát méyen átérző újdonság mindig olyan gondolattal megy el egy épülő ház álványá alatt: „Bárca!k leszakadna ez az álvány! Leane egy érdekes újdonságom!” Mihelyen nagyseruen lehetne kicirkamazzai a saját menekülését; „Tudósítónk éppen az álvány alatt haladt el és „szemtanúja” volt annak az egetrazó csattanásnak sat. sat. Ha a lelkismeretes reporter szép leányt lát az utcán nem arra gondol, a mire más, becsületes ember”, hanem így sóhajt fel: „Istenem, bárca csak ezt a gyönyörű leányt megszoktatné valaki! Mennyi hasábra terjedhetne ez!” Arra nem gondol, hogy — ő szoktatné meg, mert abból csak az ellenlábás reporternek lenne egy érdekes újdonsága, azt pedig nem akarja. Hát egy nagyobbacska öngyilkosság! A hév néha annyira elragadja ilyenkor, hogy „örömben” már nem is tudja; hogyan történt, csak azt tudja, hogy megtörtént. Például olvasható volt egy ilyen eset is: „Gyilkos lövés dördült el a társadalomban” követték egy hasábot meditáció a gyilkos (ösvésrő) a magva pedig az volt az esetnek, hogy X. Y. megmérgezte magát. Mind a szép álom azonban csak jámbor óhaját, mert veszekedett szolidaritás uralkodik. A lapok legérdekesebb részei ennélfogva csak a sajtóhíbak. Így például egyik laptársunk szerint egyik színházi énekesnőnek. Budapestről külön vonaton szállítják a „Himiket.” (A boldogtalan nyomdász a „stimiket” fordította le ilyen meglepően eredeti felfogással.) Ebben a szomorú világban aztán azgy vigasztalják a kétségbe esett reporternek, hogy „egy város rend dolgában olyan, mint a szép asszony: akkor van a legjobb hira, ha — semmi hira sincs. Nem tudjuk megelégszük-e ezzel a nyajas olvasó.

— Szavazás a püspökjelöltekre. A mármaros-szigeti ev. ref. egyház, a magyarságnak kelet felé ez a legmeszebbre tolt tekiütélyes örszeme, szavazatát egyhangulag Szabó János békés hársázi eszeres-

1742. Die 1-a
randü — és felesége
ndü vádolt elleni
bűsef ügyésnek.

— Nincs tekintélye az újságírónak! szónok az egyik.
— Hát szerezzen! mondja oda Benedek János.

Debreczenben elszókták követszani a közönséget az újságirótól. De hiszen kérem, ez képtelenség, vagy legalább is annak kell lennie. Ó a közönséget van és hírlapjában ugy el kell találnia a hangot, hogy az olvasója így kiállson fel:

— Na lám, ha én írással foglalkoznám, éppen így írtam volna meg!
Ha nem így van, akkor — rosz az újságíró.
Ha pedig így van és a közönség mégis elválasztja magát az újságirótól akkor — rosz a közönség.

Ez pedig szintén képtelenség, mert minden lapnak meg vannak a kellő előfeltételei.
De ez utóbbi aztán azt is mutatja, hogy a közönség is „szükségletnek” tartja magára nézve az újságirót.
E szerint tehát csak emberek válogatják, hogy szeressék őket.

A nemzeti párt valahára követszani akar maradni a czim-eszméjéhez: a nemzet-re appellál, a nemzetiségeket is felzigarja és a klub-helyiségeibe „nemzeti” re gyíltik egybe.
Es hogy még követszatesebb legyen, a végeredmény az lesz, hogy ez a sok nemzet éppen semmit se — nemzet.

A csicsogói ember nem sokat törődik a világ folyásával, nem bánja ő ha rosz is az „átkos kormány”; sok az adó, meg a finacez csak gyártja és dalolja a „bomszárá”-féle dalait, meg hogy „Túr a disztó. Legujabban ez az értelmes nóta járja:

Volt nekem egy kódcsolód
Kis tarka tyukom,
Minden este kotkodácsolt
Az ablakomon.
Vigyázz vigyázz barna kis lány,
Ne higgyél a legénynek,
Kivált mikor hosszan tartó
Szerelemlől beszélnék.

Ez a népbölcsesség, mely ilyen okos tanácsokat tud levezetni egy kis tarka tyuk kódcsolásából.

Elveszett aranyemlék.
— Egy minta férj esete.

Mátyás Kajetán barátom igen kedves ember és gyöngéd férj. Családi létele boldog, s neje teljesen meg van elégedve vele, ami nem minden férjjel szokott megtörténni.
A napokban megszólított engem a Kajetán barátom: tenném ki az újságba, hogy a neje elvesztett egy értékes arany karpereczet. A becsületes megtalálónak illő jutalmat helyezett kiáltásba.

Mikor erre a dolagra felkért Kajetán, nagyot néztem rá.
— Hát már megint elvesztett a feleséged valami értékes ékszert?
Kajetán fölig pirult, s hebegve mondta, hogy igen, megint vesztett el, de az asszony nem hibás az elvesztésben.

— No hiszen, én nem is gyanúsítom, de tudod, Kajetán furcsa az, hogy minden évben hol egy gyűrűje, hol egy broscha, hol egy karperecze vesz el a feleségednek — ugy december elején.
— Soha se törődjél vele. — hiszen még mindig megkerült amit elvesztett.
— Magam is ezt tartom a legkülönösebbnek.

— Hja czimborá, Debreczenben vannak még becsületes megtalálók. Gyere, igyunk egy pohár konyakot ezeknek az egészségére.
Soha sem tápláltam magamban ellenzéki hajlamokat, hát egyhangulag elfogadtam az indítványt.

Már az ötödik pohár konyakot ittuk a becsületes megtalálók egészségére, amikor azt a kérdést reszkiroztam meg, hogy ilyen vesztéssel szemközt, hogy lehet ily pazarul fizetni konyakot?
— Furcsa! Hisz ugy is fizetni kell a becsületes megtalálónak,
— Nos?
— Nos hát tud meg és vedd használtitokomnak.

— Mitéle titoknak.
— Hát a nómet Borbálának hívják, s december 4-én van a nevenapja, a melyre asszonyok ői szokása szerint, mindig megvárja az ajándékot.
— Helyes.
— Igen, de drágát kíván, hát azután ugy eszeltem ki a dolgot, hogy így december elején valami kedves ékszerét ismeretlen uton elveszítse, s neve napján ugyanolyan, vagy őszintén mondva az elvesztett és nagyon sajnált kedves ékszerét kapja meg — szépen kitisztítva.
— Nem értem.
— Dehogy nem. Elesenem magam az aranyemlék, s magam vagyok a becsületes megtaláló is.
No a pártatlan becsületes megtaláló jó egészségére megittunk még egy pohár konyakot.
Csak az asszonyka meg ne tudja.

Dr Müller főtörzs orvos
Defecskendezései és piluái
 orvosi előírás szerint készítve és orvosok által mint legjobb sikerű és kipróbált szernek ajánlva minden (katarrhus, kifolyás) gonorrhoe, kitűnő és gyors eredményvel. Idült bajoknál és annak következményeinél is. **Hatás gyakran már néhány nap alatt.** Ara I. sz. ujon keletkezett bajokhoz 1 frt. 60 kr. Postos orvosi utasítással a II. sz. ára idült bajokhoz 2 frt 25 kr. postan 25 krral több csomagolásért. Egyedüli főraktár és készletesi raktár: St. Georgs-Apothek, Wien, V. Wimmergasse Nr. 33, hova a levélbeli magrendelések is intézendők.

A nagy krach!!!
 New-York és London az európai szárazföldet sem kímélték meg, a mi által egy nagy ezüstgyár inditva érezte magát, egész készletét, a munkásoknak gy kis megfizetésével, elajándékozni.
 Felvagyok hatalmazva ezen megbízás teljesítésére, **Elajándékozok tehát mindenkinek, akár gazdag, akár szegénynek következő árukat 6 frt 60 kr. csekély ráfizetésért.**
 6 drb finom asztali kés valódi angol pengével,
 6 drb amerikai patent ezüst villa egy daraból,
 6 drb amerikai pat. ezüst evőkanál egy daraból,
 12 drb amerikai pat. ezüst kávékanál egy drából,
 1 drb amerikai pat. ezüst mártásos kanál egy drából,
 1 drb amerikai pat ezüst tejmerő egy daraból,
 6 drb angol Viktor-tálcza,
 2 drb határos gyertyatartó,
 1 drb tea-szűrő,
 1 drb legfinomabb cukorszűrő.
 42 drb összesen.
 A fenti tárgyak ezéltől több mint 40 frtba kerültek és most ezen 6 frt 60 kr. csekély összegért kaphatók. Az amerikai patent-ezüst teljesen fehér óra, mely ezüst színét 25 évig megőrzi, ezért jótállás vállalatik. Mint legjobb bizonyítékot, hogy ezen hirdetés

Tátrafüredi fenyő készítmények, mint
Fenyő illar: Betegszobák romlott levegőjének felfrissítésére,
Fenyő szappan. Kitűnő pipere-szappan.
Törpefenyő kivonat: Törpefenyő fürdők előállítására,
Illó törpefenyő olaj Tüdő és gége-betegeknek belégzésül.
Kapható:
 Dr. Rothschnek V E. ur gyógy-szertárba az „Arany egyszaruhoz.” Debreczenben.

Legolcsóbb ártól legmagasabb árig
Karácsonyi ajándékok
 és
Gyermek játékok
 legnagyobb választékban kaphatók
Szent-Királyi Tivadar
 mű ipar áruk raktárában.

Kwizda
 kizáról szabad.
Mosdóvize
 (Restitutionsfluid) lovak számára.
 30 év óta legjobb hatással használtatik főbb udvar-istállóban, a nagyobb civil és katonai istállóban, erősítőnek nagyobb strapák, megerőltetések előtt és után, kifáradások, csuszamlások, az izmok bénaságánál stb. a lovat mindig a legjobb karban tartja és képesíti kiváló jó munkálkodásra.
 Egy üveg ára 1 frt 40 kr.
 Valódi csakis fenti védjeggyel minden gyógyszerárban.
 Naponta postai szétküldés a főraktár által:
Franz Johan Kwizda
 os. és k. os. tr. és kir. román udv. szállító
 Korneuburg bei Wien. (1)

nem csalás
 nyilatkozatom nyilvánosan mindenkinek, nek az áru nem tetszik, pénzét akadály nélkül visszadom, és senk se mulassa el ezen kedvező alkalmat felhasználni arra hogy a diszganitúrát beszeresse.
 Megrendelések csakis postautánvét vagy a pénznek előre beküldése mellett teljesítenek.
 Nagyon ajánlatos a hozzá való tisztító por. 1 doboz, használati utasítással 15 kr.
P. Perberg's Agentur,
 az egyesült amerikai patent ezüst-gyár képviselője.
 Wien, II. Rembrandtstrasse 33.
 Kivonat a hálanyilatkozatokból:
 Az Ön által küldött 42 darbot megkaptam, azért teljes megelégedésemel kinyilvánítom és kérem nekem utjól a következőket küldeni.
 Reifenberg Görz mellett 27/1. 1891.
 Attems Farkas gróf
 os. k. flügy.
 Küldeményével nagyon megvoltam elégedve és kérem még egyszer megkírdeni.
 Oberdorf, a/d. Salzach. 18./11. 1891.
 Theres Stelzer.

Legolcsóbb, legjobb és legedesebb
Karácsonyi és újévi ajándékok
 kaphatók és megrendelhetők
KONRÁD JÁNOSNÁL
NAGY-UJ-UTCZA 702. SZÁM ALATT.
 Naponta friss mézes-kalács a legkisebbtől a legnagyobbig, mindenféle alakban.
 Debreczeni mézes-tányérok, melyek a világ minden részében el vannak terjedve 1 krtól 3 forintig.
 Legizletesebb ákác virág és tisztessfü-méz üvegekben.
 Szin-méz nagyban és kicsinyben.
 Karácsonyfára való színes viasz-gyertyák, jutányos árban.
 Lépes-méz keretben vagy kimérve, — továbbá:
 Tiszta fehér viasz, virágnak vagy szoba fényezéshez.
 Tiszta sárga viasz, saját préselés.
 Viasz-gyertyák, templomi és róráté használatra.
 Szurok-fáklyák, stb. mindenkor kaphatók.
 Teljes tisztelettel **Konrad János.**

Karácsonyi és Újévi ajándékoknak,
 valamint minden más alkalmi meglepetésekre hasznos és ezélszerű
Porzellán, Chinaezüst, Bronce és Majolika ujdonságok.
 Ditmár, Brüner, és hazai gyártmányú:
 aszfali- és függőlámpák, nap- és villámégőkkel.
Porzellán-, Ét-, Kávó-, Thea,
 ugyszinte mindennemű
 üveg-, ivó- és likör-készleteket nagyválasztékban ajánl
Kaszanyitkzy Endre
 előbb KUHINKA I. K. DEBRECZENBEN.
 Vidéki magrendelések pontosan és gyorsan teljesítetnek. — Árjegyzékekkel kívánatra bérmentve szolgálók.

Kneipp lelkész ered. Tisztavászon tricot-egészségi fehérnemű teliáru
 Egyenlő melegség, kellemes viselet.
 Első ausztr. mech.
tricot- és fehéráru-gyár
L. Kapfer & Co.,
 Wien, XVII. Ottakringerstr. 20.
Főraktár:
 Debreczen: Kuncz József és Tá. M. Sziget: Sándor Agoston.
 Szent-Királyi Tivadar. Tóth Testvérek.
 Nyiregyháza: Tahy István. S. A. Újváros: Weiss Zsigmond.
 Szatmáron: Gillyen József. Ungváron: Klein Iguác.
 Munkács: Hollinger Mór.
 Csak akkor valódi, ha a fehéráru a lelkész ur aláírása van.

Bosznay J és Társa.
 DEBRECZEN Czegléd-utca
Feltűnő olcsó leszállított árak mellett
 árusítjuk el a teli idény utolsó havában az alant elősorolt áruzzikákat.
 Legjobb minőségű gyapju Lodon kelmék M. 32 krtól
 Egész gyapju 100 cm széles flanellek " 40 "
 Gyapju kelmék 100 cm széles. " 30 "
 Egész vastag női posztók " 65 "
 Fekete mintázatu gyapjukelmék " 50 "
 Fekete Mervellieuxe nehéz minőség " 120 "
 Fekete mintázatu tiszta selymek " 150 "
 Színes Mervellieuxe és faille francais " 140 "
 Valódi Pongis (foulard) " 75 "
 Téli Himalaya és posztó kendők.
 Valódi jó mosó velezek.
 Muffok, gallérok és sappkák nagy választékban.
 Szőnyegek M. 16 krtól
 Agy és asztal terítők drb 110 "
 Színe Jutte és gyapju függönyök 145 "
 Fehér csipke függönyök 20 "
 Férfi fehér és színes ingek 65 "
 Kézeltők, gallérok és nyakkendők nagy választékban.
 Valódi Jäger férfi- és női ingek gyári raktára.
 Gyermek Tricot öltönyök.
 Selyem-esernyők 2 frttól
 Női flanelle és Tricot derekak 120 krtól
 Nagy választék himző és horgoló selymekből.
 Férfi gyapju-szővete kiárulása M. 120 krtól.
Nagyválasztékban mindenféle selyem, pelüch-bársony és tollidiszek.
 Nagy raktár Cocus, Velvet, Brüssel és Tapestry, futó és Sofa szőnyegekéből.
Figyelembe ajánljuk karácsonyi és újévi ajándék ezükkeinket.

Gyenes Lajos
 Női-divat raktára
 Ajánlja:
 Női ruha szöveteket és diszeket.
 Fekete kelméket,
 Jó mosó velezeket,
 PIPERE CZIKKEKET,
BŐVIDÁRUKAT:
 Hauschild kötőpamutokat,
 Jäger kötőgyapjut,
 Himalay, selyem és Chemillen kenőket,
 Férfi fehérneműeket
 és nyakkendőket.
 Sirkoszorukat.

